

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Rumunománia.

Három év előtt szállta meg Dracu e földet és suttogott oláh fülekbe szép, kenetteljes szavakat, lélekemelő titkos szózatot: Most vagy soha, Dákoromániának lenni kell! És az oláh fülek bevették Dracu magasztos hangjait, addig sugtak-bugtak, míg győzedelmeskedett az eszme s megszülte a memorándumot. Nem kevesebb szándék vezette erre s vezeti titkon ma is mócz urékat, mint Erdélynek Dákoromániába való belebuzése. Mit nekik Erdély 1400 éves multja, mit nekik a hunok és hetumogerek hatalmas állama, majd felfolyamodnak ők a császárhoz, majd kiszakítják a részüket, s mi könnyű leszen álnok megvalósulása: Dákorománia. De az osztrák császár magyar király is s ezt csak akkor tudták meg, midőn a memorándum bős kudarccal visszaérkezett, azon módon, felbontatlanul, a mint azt boldogságtól sugárzó arezcza, édes reményektől reszkető kézzel a legnagyobb oláhok lepecsételték. Bős harag festette epeszínűvé a lompos haj-

koszoru környezte arezokat, elviesorították dühökbenfogait és mutogatják azóta feszelenül, láttatván olykor-olykor szörös nyelvüket is. De hát Erdély történetesen nem Jerikó, melynek falai a harsónak, kis és nagy fazakak esörömpölésére összeomoljanak, hanem egy jogállam, mely sujtani tudja az ellene vétőket és ma már sujtotta is e memorándummal felszínre kerülő nevezetesebbeket. Oh Dracu! Te kigyó és nem memorandum alakjában esaltad meg Évát a paradicsomban, tégy hát csudát és mentsd meg hosszú haju martirjaidat, kik neked szörnyen beugrottak s kiket honalapítói halhatatlanság helyett börtön tesz halhatatlannak.

Popák! kiknek imádságtokra minden lopott jószág megkerül; popák! kik betegségeket tudok rá- és leolvasni, engedjétek ki keserves hangu imáitokat a szenvedőkért, hogy könnyű legyen azoknak börtönük levegője és óvjátok báránkáitokat, hogy ne menjenek fejjel a falnak, mert be találják zuzni. És hol vesztek majd oly drága fejeiket, ha

csak Romániában nem. Mert, míg ti itt Dákoromániáról ábrándoztok, addig azok ottben megámadják államuk egységét, antidinasztikus tüntetésekkel felelnek eget harsogató érzelmeitekre. Tekintsétek csak meg az Adanenul május 10-iki (22) számát, mely gyászkeretben jelent meg a királyság kiáltásának évente nagy pompával megtartatni szokott ünnepén. Beldimán Sándor a szerkesztő irta a vezérezikket s azt mondja: „Márczius 10-e a román nemzet gyásznapja, mert ezen a napon tette a sváb (neamtul) lábát a román földre; ezen a napon verték az idegen szöveget a román házbá.” A második ezikk a katonaságot lázadásra szólítja fel a király ellen, majd fölszámítja a király és Fritz a trónörökös dotatioját 28 évre 175 millió frankban stb. Ezekből szintén véreitekre ismerhetek oh elszomorodott szívű oláhok. Azok oda át ugyancsak azt teszik, a mit ti itt, szabadságuk és függetlenségük megteremtője ellen lármáznak és szítnak gyűlöletet, épen úgy, mint ti; államunk egységét

akarják megbontani, épen úgy, mint ti a mi állami egységünket. De jó lesz, ha egy kissé körültekintőbbek leszek s miveltségtől és tudományoktól roskadozó papáitok az elfogult és babonára hajló báránkáknak nem hazudoznak, hanem olvasgatnak a helyett egy kicsit Orosz-Lengyelország állapotairól, hol a papák papája, a csár tüzzel-vassal oroszosít s felvilágosítják a szabadság és egyenlőség megértésének azon fokára, hol a nyújtott jogokért a hála kirekeszt minden ellenséges érzületet a magyar haza ezen oláhok Eldorádója ellen.

O. O.

Politikai hírek.

Belföld.

A memorándum-pör. Az utolsó ülés kezdetén az elnök összefoglalta a tárgyalás eredményét, aztán fölolvastatta a verdikt alapjául szolgáló kérdéseket. A sajtóelőjárásnak megfelelően az elnök fölolvastatta még a btk. 171. és 173. §§-ait, melyek alapján a vádlottakat pörbe fogták. A paragrafusok fölolvastása után az elnök lelküire köti az esküdteknek, hogy szabadon és lelkiismeretesen ítéljenek s átadván nekik a bíróság megállapított kérdéseket, az ülést 12 óráig felfüggeszti.

TÁRCZA.

Kossuthnál.

(Mutatvány ifj. Gödri Ferencz Seps-Szent-Györgytől Turin és vissza utalás című könyvéből.)

A disznóvényekkel ékített tágas és világos ebédlő teremben, — melynek az ablakkal szemben eső falán a czeplédi százas külaottság terjedelmes nagy képe függ — a Ruttkayné vendégszerető unszólása közben foglaltunk helyet a terített asztal körül. Ki-ki oda ült, a hová neki tetszett, azaz: a hol épen véletlenül helyet talált.

Öszintén megvallom: azon járt az eszem, hogy ha lehet, az öreg ur mellé, vagy legalább is közel hozzá telepedhessem le; azonban Kossuth, mint magyar házigazda, az asztal végén legutoljára foglalván helyet, elestem ugyan titkos szándékom teljesüléséről, de teljesen megelégedtem azzal a szerenésével is, hogy Ruttkaynéval szemben ülhettem.

Kossuth Lajos mellé jobbról Botár Albert, balról Várkonyi Endre társaink kerültek, kik, mondanom sem

kell, hogy mennyire örültek e kedvező véletlennek.

Tizenketten ültünk az asztalnál, noha tizennégyre vala számítva. Ugyanis Basso Arnoux dr. nem jöhetett el a reggelire; Aulich titkár pedig nem akart tizenharmadik lenni s így ő is inkább elmaradt az asztaltól és szobájába vitette magának a reggelit. Kiderülvén Aulich urnak az ominozus 13-as szám iránti babonás elővigyázata, az öreg ur kedélyesen nevetett fölötte.

Az előttem levő különböző poharak egyikének támasztva, aranysegélyű kártyapapíron, a következő olasz étrend állt írva:

Menu.

Risotto alla piemontese.
Trota con salsa Olandese.
Filetto con piselli all' Inglese.
Asparagi alla Milanese.
Pollarda di Bresse tartuffata.
Insalata verde.
Gelato.
Dessert.

Ez nemesak villásreggelinek, de nagy ebédnek is bőven elég. Egy ellenőrizetlen pillanatban — isten bocsássa meg vétkeimet — magamhoz vettem ezt a menüt — örök emlékül. — Mert aligha fogok én az életben még ily nagy villásreggeliezh

ülni... Nem mindennap „törülheti a száját” az ember egy Kossuth Lajos abroszához...

A parmezán-sajtszelével izesített „risottót” esendben elköltvén, az utána felhozott meleg főtt halat már élénk beszélgetés közben fogyasztottuk el, miközben nagy házigazdánk az asztalvégről ismételtén buzdítólag szólalt fel, a boros palaczkok tartalmával leendő mielőbbi megismerkedésünket sürgetvén.

— Te Lujza — szól az öreg ur Ruttkaynéhoz — kínálkozz, mert ezek a székelyek nem isznak!

Pedig idogattunk; de illő mérsékléssel, mert már a kezdet is erős asszuro volt. Mi pedig otthon csak „vékony” borral szoktuk kezdeni s azt is „borvízzel”.

Kossuth jó étvágygyal evett; különösen jóízűen ropogtatta azokat a pirosra sült ujjnyi vékony tézslapácskákat melyek kenyér gyanánt adták fel és jó példaadásul bort is ivott, mit azonban vízzel kevert. A nagy vizes üvegből kézreszketés nélkül töltött poharába.

Pecsenye következett, mely után Várkonyi Endre barátunk emelt po-

harat, lelkes szavakban köszöntvén fel Kossuth Lajost.

Az éljenek lecsillapultával, Kossuth emelkedett föl helyéről és megjegyezvén, hogy: „nekem kell vala az első poharat szerény asztalomnál önökre köszönteni”, röviden üdvözölt mindnyájunkat és érettünk üritette poharát.

Ezután Révay Pál mondott szép pohárköszöntőt, Ruttkayné, Kossuth örangyalát éltetvén. Majd Kelemen Lajos állt fel és szónoki hévvel előadott toszijában megemlékeztet a szabadságharc névtelen hőseiről és félisteneiről is, a legnagyobb magyart: Kossuthot éltette. Ki szívből jövő éljenzésünket szomoruan így utasítá vissza:

— Ments isten, elég volt már belőle!

Az élet nem adomány, az kárhozat! jegyzé meg a nagy férfiu. S midőn egyik társunk említette, hogy már prolongálva van élete, mert a jövő évben ide jó a híres debreczeni dalárda, élénkelni a Kossuth-nótát s ezt meg kell még hallgatnia, így szólt:

— Akkor önök a kiának prolongációját kívánják... Aztán beszéd-

Negyedkettő volt, mikor az esküdtek befejezték a tanácskozást s megjelentek a tárgyaló-teremben, hogy a verdiktet kihirdessék. Werner Rezső dr., a kit az esküdtek elnökükké választottak, sorba fölolvasta a harminczhét kérdést s az esküdteknek azokra adott feleleteit.

Az első kérdés így szól:

Van-e a memorándumban a törvény kötelező erejének megtámadása által elkövetett igazítás?

E kérdésre az esküdtszék egyhangulag igennel felelt s négynek kivételével többnyire egyhangu volt a felelete a vétkekre vonatkozó kérdésekre is.

A négy felmentett vádlott: Ratiu László, Román Miklós, Muntean János és Durna János. Ezeket a bíróság nyomban bíróság is felmentette, s miután eltolmácsolta a verdiktet, felszólította a közvédlőt, hogy a büntetés mértékére nézve tegyen indítványt.

A közvédlő előterjesztése kapcsán két csoportba osztotta a vádlottakat. Súlyosabb büntetésre méltóknak találta: Pap György, Lukácsiu, Ratiu, Comsia, Christea, Barcianu, Suciu, Veliciu, Coroján, Domide, Patitiu és Miháli vádlottakat. A középmértéken aluli büntetést kér Barburá és Román Dénesre. Indítványozza továbbá, hogy a költségeket a vádlottak egyetemlegesen viseljék s az ítéletet több hazai magyar, német és román lapban saját költségükön közvélték. A költségek 3238 frt 63 krt tesznek ki.

A vádlottak az előterjesztésre egy szóval sem feleltek.

A bíróság felfüggesztette a tárgyalást s az ítélet kihirdetését délután ötödél órára tűzte ki.

Az ítélet.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtszéki sajtóbíróság, a törvény kötelező erejének megtámadásával vádlott Ratiu János és társai ellen lefolytatott végvárgyalás után a következőleg ítélte:

Ratiu János dr. s társai bíróság is vétkeseknek mondatnak ki a btk. 173. §-ába ütköző s a 171. §-ban

körülírt, nyomtatvány útján elkövetett igazítás vétkeében s ezért Ratiu János dr. két évi, Pap György egy évi, Lukácsiu László öt évi, Comsia Demeter három évi, Christea Miklós nyolcz havi, Coroján Gyula két évi és nyolcz havi, Barhu Patricius két havi, Miháli Tivadar harmadfél évi, Suciu Aurél másfél évi, Veliciu Mihály két évi, Patitiu Rubin harmadfél évi, Domide Geraszim harmadfél évi, Román Dénes nyolcz havi és Barcianu Dániel harmadfél évi államfogházra ítéltek. Az összes vádlottak elmarasztaltak az eddig felmerült, összesen 3238 frt 63 krt-ban megállapított és az ezután felmerült eljárás költségeinek a jelen ítélet jogerőre emelkedése napjától számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett való egyetemleges megfizetésében. Kötelesek továbbá az összes vádlottak ezt az ítéletet és okait egész terjedelmében az állam hivatalos nyelvén a kolozsvári Ellenzékben, az Erdélyi Híradóban, a Tribunában, a Gazetta Transilvaneiben, a Foia Poporului-ban, a Dreptateban, a Hermanstädter Zeitungban, a Nemzetben, a Budapesti Hirlapban, a Magyar Hirlapban, a Pesti Naplóban, és a Pester Lloydban az ítélet jogerőre emelkedése napjától számítandó 15 nap alatt saját költségükön a törvényes következmények terhe alatt közzétenni. Végül a btk. 61. §. alapján a lefoglalt nyomtatványok elko-boztatnak.

A papi javak államosítása. Maros-Torda vármegye törvényhatósága majdnem egyhangulag feliratot intézett az országgyűléshez és átiratot a törvényhatóságokhoz a papi javak államosítása dolgában.

Külföld.

A francia kormányválság. Carnot elnök a hó 25-én délelőtt Peyralt, ki véglegesen visszautasította a kormányalakítással való megbízást és kijelentette, hogy ő Bourgeois-t tartja a legalkalmasabb embernek arra, hogy a helyzetet tisztázzni lehessen. Carnot d. u. Bourgeois

az Elyséebe hívta. Bourgeois azt az óhaját fejezte ki, hogy előbb tanácskozzon akar barátjaival és csak azután fog nyilatkozni az iránt, hogy válik-e a kabinet-alakításra. Peytral felajánlotta, hogy Bourgeois-t a folytatandó tárgyalásokban támogatni fogja, de azért Bourgeois a kabinetalakítást nem fogadta el, azt azonban kijelentette, hogy kész tár-ezát vállalni egy radikális miniszteriumban. Brissont az Elyséebe hívták.

Ausztria fölöslege. A képviselőház ülésén az elfogadott 1894. évi költségvetési törvény, tekintettel a megszavazott póthitelekre, 620,834,011 frtnyi szükségletet és 623,157,030 frtnyi fedezetet mutat fel, a bevételi többlet tehát 2,323,019 frt. A ház elfogadott második és harmadik olvasásban több törvényjavaslatot, köztük a szeszadó visszatérítéséről szólót.

Az angolok Afrikában. Mint-hogy Port-Saidból érkező távirati jelentés szerint az angolok csapatokat szándékoznak partra szállítani, hogy a szénmunkások közt kitört sztrájk-nál a rendet fentartsák, a Levante-divízióhoz tartozó francia hajók parancsot kaptak, hogy Port-Saidba induljanak.

A Port-Saidba érkezett angol biztos egy nagy ütközetről beszélt, mely az angol csapatok és Makonjin törzsfő-nök közt történt. A törzsfőnök legyőzött, megadta magát és Edwards őrnagy, magnizei angol parancsnok békefeltételeit elfogadta.

Összeesküvés Argentínában. A rendőrség összeesküvést fedezett fel. Több bombát lefoglaltak és több külföldit, köztük három francziát, kettőt Ausztria-Magyarországból és egy olaszt elfogtak. Az összeesküvők levegőbe akarták röpíteni a kongresszus épületét és a börzét.

A székely vasut.

R.-Vásárhely, május 25.

Az Olt mentén Seps-Szentgyörgytől Csik-Szeredáig építendő vasut érdekébe, úgy a Magyar Hirlapban, mint a Székely Nemzetben érdekes

ezikkek jelentek meg. Miután e vasut Kézdi-Vásárhely várost és iparos polgárait nagyon is közelről érdekli, legyen szabad nézetünknek szintén kifejezést adni.

Midőn egy költséges vasut létrehozásán fáradozunk, nem azt kell első sorban tekintetbe vennünk, hogy miként emelhetjük egy pár gyógyfürdők évi forgalmát, miként tehetjük kényelmesebbé az oda, és visszautazást ama pár száz egyéneknek, ki fürdőinket amugy is felkeresi.

Nagyon téved, ki azt hiszi, hogy az Olt vidékén Tusnád érintésével tervezett vasut nem lenne oly költséges, mint a Kézdi-Vásárhely-Nagy-Kászon felé vezető.

A ki utazott az Olt vidékén Csik felé, jól tudhatja, hogy a sziklás hegyoldalt járhatóvá tenni, a sok hápa-hupás helyeket kiegyenlíteni bizony óriásibb költségbe kerül, mint szépen a Kászon rétjén felvezető néhány kilométerrel megtoldani. Ha le lehet is győzni eme természeti akadályokat, de tekintsük a szükségletet és a most is fennálló jelentékeny forgalmat.

Ha a Kászon rétjén utazunk, minden 5—10 méter távolságra más-más utazó gyalog és fuvaros karavánra bukkanunk. Egy csoport répáti, kászoni és borszéki boryizet, a más szalonnát, spiritust szállít Csikból és az utóbbi Csik felé.

Nines nap, melyen utazó iparosokat ne találunk. Csikvármegye egyik vagy másik nagy községébe, heti vagy országos vásárait.

Ki látja el egész Csikvármegyét lábbelivel, kalap, sapka, bunda, butorneművel, zsirr, szalonnával, spiritusszal fel Borszékig? A kézdí-vásárhelyiek. Kár volna tehát e kereskedelmi gócpontot figyelmen kívül hagyni.

Az összes oltvidéki községek együtt nem csinálnak annyi forgalmat a vasutnak, mint a mennyit csinálnának a kézdí-vásárhelyiek, kászoniak, szentlélek-, szárazpatak- és peselnekiek.

Széna-szükség idején innen nyer-

közben ismét vizsátérven ama bizonyos „kiközösítő” törvényre, ezeket mondá:

— Azt az angol nem érti, hogy törvények szabják meg: minő feltételek alatt lehet valaki polgár. — Különben, ha e törvény létre nem jön, az az ostobaság nem érte volna a kormányt, hogy engem Budapest mindjárt a király jubileuma után válasszon meg diszpolgárának... — Beteg a társadalom szelleme; a mint a nép száma nő, a szerint lesz beteggebb...

A nép megvesztegethetőségéről, politikai karakterének hiányáról panaszkodván az öreg ur, Várkonyi (ki bülfőlült mellette) elmondott neki egy érdekes jelenetet, mely a legutóbbi megelőző képviselő választásnál történt a szegszárdi kerületben.

Ezt az ellenzéki „szüz” kerületet, természetesen meg akarta hódítani a kormány, melynek buzgó kortese egy kitüntetésre vágyó bérlő volt. Az agárdi volt bíró adása lévén a kortes bérlőnek, ez úgy akarta a volt bíró kormánypárti szavazónak megnyerni a híres szélsőbali faluból, hogy adósága elengedését ígérte neki. Az

exbíró már-már hajolt a szép ígérethez, midőn melléje lépett egy szegény napszámos ember, kinek szavazata sem volt s ki eddig suttogva hallgatta az alkudozást — megrántotta kabátját s így szólt hozzá: „Bíró uram ne tegye esüffá a falunkat, inkább lodolgozom az adósságát napzámba!”... — Ez egyszerű ember jelleme annyira megtetszett a kormányzóknak, hogy később kétszer is hivatkozott rá.

Ezalatt egymásután hozta két-három szolgáló a ételeket: spárgát, pulykasültet. Pezsgőt kezdetek poharaikba töltögetni, miközben Révay Pál, Kossuth fiait köszöntötte fel. Aztán fagyalt és gyümölcessel véget ért az ebéd, azaz vilásreggeli.

Meglehet, hogy naivság sőt talán banális, ha mindent egész „öszintén” és ezikornya nélkül így följegyzek, még azt is, hogy valódi „emelkedett hangulatban”, jó kedvre derülve kelünk föl az asztaltól, (mi részben az erős borok számlájára irándó), de nem tehetek róla, ha énelöttem minden legkisebb mozzanata, ez örökre felejthetetlen napnak, annyira kedves és nevezetes, hogy följegyzetlenül nem hagyhatom...

Az ebédlebből a billiárd szobába mentünk át, hová Ruttkayné is velünk jött. A szoba közepén álló billiárdasztalra tálcákon hordták fel a fekete kávé, konyakot, chartreuse-t, finom szivart és egyiptomi ezigaretét.

Kossuth is ivott a konyakból; aztán leülve a billiárdasztal ablak-felől végénél, ezigaretára gyújtott és a legbarátságosabb beszélgetésbe ereszkedett velünk: míg Ruttkayné egy divánon foglalt helyet, hová föl-váltva, hol egyikünk, hol másikunk ült melléje, élvezve megragadó, kedves beszéléit.

A „szent öreg” láthatólag nagyon jól érezte magát velünk; kék szeméi élénken ragyogtak, arca felderült s előadása érezes, esengő hangján folyékonyra lett. És mi állva, meg ülve köréje telepedtünk s áhitattal hallgattuk a csodás nagyapó megnyilatkozásait.

A zsidók, itthon szőnyegen forgó recepeziója került elő.

— Kérem szívesen, jó hazafiak a zsidók. Egy esemény jut eszembe rólok. Fontos üzenetet kellett Klapházhoz küldenem Komáromba. Egy

szegény zsidó jelentkezett nálam, ki így szólt: bizzon meg bennem! Elküldöttem, s ő három napig moesarakban fetengve, gázolva, bevitte Klapház tudósításomat és becsülettel végezte dolgát. Midőn visszatérve, méltóan meg akartam jutalmazni, még csak utiköltséget sem fogadott el; azt mondotta: csak kötelességemet teljesíttem a hazáért! Ime urak, a nagy eszmének hatása amaz időkben! — Helyes, hogy Magyarország fiainak jogával megajándékozza őket; jól teszi, hogy lelkiismereti szabadságukat is a törvények által biztosítani akarja!

Aztán Deákra és Széchenyre tért át, kiket mindenesetre ő ismer legjobban.

— Nálam senki sem ismeri jobban Deákot, — mondá — kivel intim barátságban állottam. Jó barátok voltunk; együtt védjük a hazát az intriguák ellen. De nagy baja volt, hogy nagy hasa volt. Kényelmes ember volt. Deák nagy szellemű ember, de kissé nehézkes volt. A megülés nem jár eszelekvéssel. — Maga Széchenyi egyszer így szólt hozzám: „Deák 212 fontot nyom; mit akar ön ezzel az emberrel!” — Mondha-

nek segítyt, a csiki munkásnép nagy része ez vidékre jó napszakra, Gyulafalva ez uton kapja székely munkásait.

Ha azt akarjuk tehát, hogy e megyében az ipart és kereskedelmet fejlesszük, nem kell eltérnünk azon iránytól, melyet maga az élet jónak, helyesnek bizonyít.

Igaz, hogy Málnás és Tusnád kiessenek ez alkalommal a Büdössel együtt a vasúti forgalomból, de ez nem gyöngyözté haladásukat, mert jóhíre, kitűnő gyógyfürdője mindeniknek biztosítja ama 2-3 óra, míg a fürdő idején tart, a vendéget.

Azután ugye tudna semmi kivételi czikkkel forgalmat csinálni.

Ha Kézdi-Vásárhelynek vannak bűnei, de vannak érdemei is. Ezek nagyobbak lévén, joggal kérheti a nemzet vezérferfiától, különösen a székelyföldi képviselőktől, hogy érdekeit, megélhetési módjait vegyék figyelembe és tegyék, mint volt, virágzóvá.

Nem akarunk mi semmit levonni S.-Szentgyörgy szerencséből, sőt igyekezzünk azt tőlünk telhetőleg elősegíteni.

Azt határozottan állítjuk, hogy sem iparosainak, sem Szentgyörgy vidék lakóinak nem fog ártani, ha Csikvármegyével Kézdi-Vásárhelyen keresztül lennének összekötve.

Tudjuk, hogy a lépések már meg vannak téve, a bizottsági bejárás is megvolt. De mindezen még lehet segíteni, csak akarni kell.

Ha az elmunkálatok nincsenek megtéve, ez általunk ajánlt irányt nagyon kérjük figyelembe venni. Később Málnás, Tusnád és Büdös összekötésén is lehet segíteni, de első az ipar és kereskedelem.

Iparos.

Zászlószentelés.

K.-Vásárhely, 1894. május 27.

Szép ünnepély folyt le múlt vasárnap Kézdi-Vásárhelyt. A mészáros ipartársulat, mely közel 100 év óta áll fenn, új zászlót készíttetett és azt szentelte fel szép ünnepségek között. Az időjárás nem nagyon kedvezett, hanem azért nagyszámu kö-

zönség vett részt s a városban levő összes hatóságok képviselve valának. A piac közepén egy sátor volt felállítva zászlókkal, zöld galyakkal dusan feldíszítve. Elöl a homlokzaton a mészáros ipar jelvényéből, ugymint mérlegek és késekkel csinos díszítmény. A gondolat és kivitel elég jó, de a mérleg tisztasága nem épen kifogástalan.

Délelőtt 10 órakor a tűzoltó zenekar indulója mellett megérkezett a zászlóanya: Molnár Józsiásné született Gál Emília urnő, kit dr. Szaesvai Gyula a társulat dísztagja hozott karján, díszmagyarban. Utánuk Molnár Józsiás országgyűlési képviselő, szintén díszmagyarban, majd a koszos lányok és ifjak következtek hosszú sorban. Az egész menet szép, igen megkapó képet nyújtott. Ez alatt az emelvény a szorongásig megtelt közönséggel, úgy annyira, hogy a hivatalos személyeknek is alig jutott hely.

Ezután elkezdődött a zászló felszentelési ünnepies aktsa. A felszentelést Gidófalvi Gergely szentléleki esperes-plebános végezte s Székely János ev. ref. lelkész megható imát mondott. Közben az ev. ref. dalkör hazafias dalokat énekelt és a tűzoltó zenekar zenedarabokat játszott. E közben megfordult az eső, de csak rövid időre s így az ünnepélyre káros hatással nem volt. Végre elkezdődött a program legérdekesebb pontja: a szegbeverés. Hatóságok, társulatok, egyesületek s egyesek mind képviselve valának s csak eszupán a sajtóról feledkeztek meg, mely szegyet nem kapott.

És folyt a szegbeverés több mint egy óráig. Kopogott a kalapács és hangzottak a többé-kevésbé sikerült jelszavak, melyek között igen találó és talpraesetteket is hallottunk. Ezután Bartók Károly polgármester igen szép szavakkal adta át a már felszentelt zászlót Kovács János társulati elnöknek. Nagy Béla társulati jegyző köszönetet mondott a megjelenteknek s ezzel végelelt az ünnepélyességnek. A közönség felkísérte a zászló anyát zeneszó mellett lakására s végül a zászlót levitték

a társulati elnökhöz s ezzel a közönség szétoszlott, hogy délután 1 órára díszbédre gyülekezzenek a János Dénés vendéglőjébe. Az ebéd 100-150 ember vett részt. Ősi szokás szerint felköszöntőkben ugyancsak nem volt hiány. Toasztozat mondtak Gidófalvi Gergely esperes-plebános a királyra, melyet a közönség állva hallgatott végig s zajosan megéljenzett. Majd a zászlóanyát, a koszos lányokat, Molnár Józsiás képviselőt, a felszentelő lelkészeket a városi tanácsot, az ünnepelő társulatot, a társulat tisztviselőit, dr. Szaesvai Gyulát, mint társulati dísztagot a részt vevő társulatok elnökeit, a jótékony és tanítózotok alapítóit köszöntötték fel szép szellemes pohárköszöntőkkel.

A kedélyes mulatság este ért véget. Az ebéd rendkívül kitűnő volt s körülbelül 10 fogásból állott. Az ünnepély sikere az egész társulatot, de különösen Kovács János elnököt, Nagy Lázár alelnököt s Nagy Béla jegyzőt dicséri.

Sok szerencse kísérje a derék ipartársulatot és mindig büszkén lobogtathassa azt egyetértés zászlóját.

Gróf Csáky Albin és a tanszerkiállítás.

Az orsz. tanszerkiállítás rendező bizottságának küldöttségét e hó 18-án délelőtt fogadta külön kihallgatáson gr. Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter, a küldöttség a miniszteri kihallgatásra a képviselőház fogadó termébe hivatott meg. Délben megjelent ott Simonffy Imre kir. tan. polgármester, mint kiállítási rendezőbizottsági elnök vezetése alatt Zádor-Lajos és Eötvös Károly Lajos igazgatósági elnök, kikhez Körössi Sándor, Thaly Kálmán és dr. Király Ferenc orsz. gyűlési képviselők csatlakoztak.

A küldöttség vezetőjének szóbeli előterjesztése után, átvevén a miniszter a bizottság memorandumát és a „Kiállítási Értesítő” megjelent számait, válaszában a következő nagy fontosságú jelentést tette:

Örömmel és érdeklődéssel kísérem eleitől fogva hazafias és nemes vállalkozásukat, a mint az a hazai közoktatás hivatalos örök és vezetőjének kötelessége. Öröndek, hogy ezen országos közmívelődési vállalat oly kedvező kilátásokkal rendeztetik. Beismervé országja jelentőségét, nemcsak köszönettel elfogadom a felajánlott védnökséget, hanem a megírtatást úgy magamra, mint közoktatásunkra lekötelezőnek tekintem. És hogy védnöki tisztemnek megfeleljek, nemesak azt ígérem, hogy minden lehető kormányi támogatással továbbra is elősegítem ügyüket, hanem kijelentem, hogy mindenesetre jelen akarok lenni.

Ha csak emberileg ki nem számítható akadály közbe nem jő, ott leszek, azért is, hogy közvetlenül tapasztalhasam a közoktatás terén ama jelentékeny haladást, a mi Debreczenből a hivatalos jelentések szerint tudomásomra jött, és hogy magam szerezzek tájékozást a további fejlesztésben állami teendőink felől.

Ismételve nagyon köszönöm figyelmeket, az átvett emlékiratot pedig a lehetőség határai között legkedvezőbben intézendem el.

Még a küldöttség tagjaival néhány szót váltott, miközben Hieronymi és gr. Tisza miniszterek is megfor-

dultak a fogadóteremben, azután a küldöttség lelkes örömmel távozott, hogy fölkeresse Berzeviczy Albert államtitkár, a ki szintén a Házban fogadta a rendező-bizottság küldötseit.

Berzeviczy államtitkár is a legkedvezőbben nyilatkozott az orsz. tanszerkiállításról, melynek sikere annál értékesebb, mert a közérdeklődést és a pénzt a milleniumi kiállítás kötötte előre le s e miatt a kormány sem támogathatja annyi állami segítséggel, mint ohajtana s a vállalat megérdemlené.

Kedves kötelességének ismeri a kiállítási nagybizottság elnökségét elfogadni s lehetőleg betölteni is, és ha az állami teendők sokasága miatt előbb nem munkálkodhatik is, a kiállításon mindenesetre megjelenni törekszik.

Még az emlékirat részleteire vonatkozólag tüzetes jelentést fogadván el, nyájasan becsátotta el a küldöttséget, mely azután, valamint előzőleg is az ismerős képviselők egész raja által volt, a nagy érdeklődés jelöl, körülvére.

A küldöttség végre a miniszteriumba ment, hogy az egyes osztályokban tisztelegjen és informáljon, Szathmáry György miniszteri tanácsost igazgatósági elnökül fölkerje. E lelkes szakférfi a legapróbb részletekre menő tudakozódással tájékozván magát az eddigi tevékenységekről, a kiállítás további támogatását készséggel ajánlotta és az igazg. elnöki tisztelet elfogadva megígérte, hogy a kiállítás idején, amikor szabadságon lesz, le fog jönni Debreczenbe.

Színház.

Múlt szombaton „A bubos pacsirta” színműben pompás szociálista alakjaival kitűnő rongykezelő volt Monory Sándor, mint Schmalenbach Aló. A mészáros ipartársulat zászlószentelési ünnepélye miatt kis közönség előtt került színre. „A kondorosi szép csalárláné” vasárnap.

Ez azonban úgy látszik nem kedvelté el a szereplőket, mert helyüket sikerrel töltötték be. Mulatató volt Kopasz Marci (Agotai) Szintén kevés közönség nézte végig hétfőn „Sodoma pusztulását”, melyben Adah (Lányi Szidi), Kitty (Márkus Ilon) és a szereplők általában igyekeztek híven megfelelni feladataiknak. Kedden Palotay Andor jutalomjátékául adatott a „Lemondás”. A közönség el volt ragadtatva egy darab, mint a szereplők remek alakításai által. Egyetlen egy darabot sem oldottak meg oly művészi alakítással, oly sikerrel, mint a „Lemondás”-t s mondhatni, hogy Kézdi-Vásárhelyen szereplésük főnyomja. Palotai (Géza gróf), s Márkus Ilonáért (Dorai Irén) rajongott a közönség, többször frenetikus tapsal hivták színre mindkettőjüket, Nagy Lúda a nagymama szerepét kitűnően betöltötte, K. Kovács M. (Tekla) pompásan felelt meg feladatának s a férfiak közül Korolán gróf (Lendvai) érdemelte ki a közönség tetszését hű alakításával. Kitűnő volt Krasznai (Boldizsár báró) az ő demokratizmusában, pompásan oldotta meg szerepét Ernye, Péntes, Galló, Sarolta grófnő (Lányi Szidi) fesztelen játéka s általában a szereplők együttes játéka kelvessé tették ezen estét a közönségnek, annyira, hogy emléküket ebben fog megmaradni.

Ujdonságok.

— Mindazon t. előfizetőinket kik a lapot ez ideig járatták, de előfizetéseiket meg be nem küldötték, felszólítjuk, hogy ennek beküldését postafordultával eszközölni sziveskedjenek, any-

tom önöknek, hogy ha Deák 50 kilóval kevesebbet nyom: ő lesz a vezérem...

Majd Széchenyiről mondá el a következőket.

— Széchenyinek igen nagy érdemei vannak. — De nagy tévedés azt hinni, hogy közöttünk ellentét volt. Hisz az ő elve is az volt: „lépésről lépésre vagyonosabbá, majd függetlenebbé tenni az országot” És mikor én kimondottam, hogy Magyarország a maga sorsának ura legyen, ezt ohajtottam, akarom: ő nyújtotta hozzá először a kezét. — Szalayt kiküldöttem fegyvereket vásárolni. Mikor a különböző példányokat elhozta, én többet megpróbáltam, s a mint az egyiket próbából czélzásra fölemeltem, az előttem álló Széchenyi így kiáltott föl: „Csak nem fog rám löni?” Mire azt válaszoltam: „Attól függ, hogy ön melyik oldalon fog állani!”

És itt elkomorodva beszélt el egy részletet Széchenyi megőrüléséről.

— Furesa az ő megtévelyedése. — Széchenyi mindig egy vörös bársony táskát hordott a karján, melyben titkos levelezései voltak. Egy

testvére volt ugyanis a bécsi udvarnál, ki folyton értesítette a kamarilla törekvéseiről, az udvar ármányairól. Egyszer csak ez a táská elveszett. — Nemsokára azt mondomta egyik minisztertanácsnak: „Én szeretnék Lajossal bizalmasan beszélni.” Megízentem: jöjjön hozzám. El is jött. — Majdnem véres verejtéket törölt le homlokáról, de titkát nem tudta velem közölni. Pedig tudomása volt a bécsi tervekről. Ekkor irta vizióját. „Szegény hazám, vértengerben látom stb.” — Ez időben beteges, fáradt voltam s kértem társaimat, hogy a minisztertanácsot tartsuk lakásomon. Széchenyi mindig pontos volt a megjelenésben. Egyik tanácsban egyszerre ezt mondja: „Barátaim én jó gyerek vagyok, én mindenbe beleegyezem, de most elmegyek, mert lázom van.” Megfogtam a kezét, valóban esupa láng volt. „Én helyettesítem önt”, mondám neki. „Megteszi?” kérdé. „Meg.” — Elment. Egy óra múlva lelkendezve jött a háziorvosa a szomorú hírről, hogy Széchenyi meg fog örülni...

(Folytatása következik.)

nyival is inkább, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen. Az előfizetési pénzek legcélzzerűbben postautalványon a lap kiadóhivatalába intézendők.

— **Személyi hír.** Novák honvéd ezredes dandárparancsnok múlt vasárnap Kézdi-Vásárhelyre érkezett a honvéd zászlóalj megvizsgálása végett s kedden Csik-Szeredába elutazott.

— **Időjárás.** Addig dícsértük az időjárást, hogy végre is elkényeztettük s olyan szélsőleges dolgokat művel, hogy még minálunk is ritkaság számba megy. Reggel rekkenő hőség, délben iszonyú szélvihar, mely tart késő estig, éjjelenként meg olyan hideg van, hogy mindig fagytól lehet tartani. Ilyenek a hét első napjai. Ugy látszik, hogy az Orbán-napi hideg ezuttal egy néhány nappal később jelentkezett. A sok szélviharból kiszárazott föld eső után eped.

— **Még egy jutalomjáték.** Jövő hétfőn (június 4-én) lesz színházunk egyik legkiválóbb alakítójának s rokonszenves tagjának Lányi Szidji k. a.-nak jutalomjátéka. Ez alkalommal Csiki Gergely „Két szerelem” című, felülmúlhatlan nyelvvezetellel írt tragédiája kerül színre, mely műpártoló közönségünknek kiváló műélvezetet fog nyújtani. Az előadás érdekességét nagyban emelni fogja ama meglepetés, melyben a kisasszony a jutalomjátékán megjelenő közönséget részesíteni, amennyiben az első felvonás után — itt amugy is ritkán élvezett — énekdüetellel fog kedveskedni. E czélra sikerült megnyernie Monori Sándorné kitűnő koloratur énekesnőt, színházunk igazgatónéját és dr. Bardocz Gyula urat, kik a közreműködést

szívesen elvállalták. Hamlet operából fogják előadni a II-ik nagyduettet, mely a zenei irodalomban az első helyet foglalja el. E kiváló művészi becsű jutalomjátékra előre felhívjuk városunk és vidékünk közönségének figyelmét és szíves pártfogását.

— **A kovásznai fürdő részvénytársaság** május hó 27-én tartotta meg 4-ik évi közgyűlését, mely szokatlan érdeklődés mellett folyt le. Az elnöki tisztet főispán ur akadályoztatása miatt, ki a gyűlésen nem jelenhetett meg, m. Hollaky Attila ur vitte, ismert tapintatosságával. Az igazgatóságnak, valamint a felügyelő bizottságnak jelentése tudomásul vétetvén, a felmentvény az 1893-ik üzletére egyhangulag megadottat. A nyeremény felosztása felett ugy intézkedett a közgyűlés Darvas Lajos részvényes tag indítványára, hogy az 1892. évben bennhagyott nyeremény, mely üzleti czélokra volt fenntartva a közgyűlés által, esatoltassék az 1893-iki nyereményhez s mivel ezen összeg pénztáron van s el nem költetett, osztassék ki a részvényesek között, az alapszabályok értelmében. Igazgatónak megválasztott Csia György. Targyaltatt a bérlők kérése, bérleengedés czéljából. Tokintettel a felhozott indokokra, a múlt évi hasznóbér összegéből 1000 frtot a közgyűlés elengedett a bérlőknek, mely körülmény azonban jövőre nézve nem szolgál kötelezőleg a közgyűlésre nézve. Az érdekes gyűlés d. u. 3 órakor ért véget.

— **Miből lesz a büntény?** Vigan lengette a szél a kertben a dus hagyma-szárazakat, míg a kövér hagyma fejek szemérmesesen a földbe rejtették hófehér arcukat. Láttá ezt két cseléd s köblükben vágy keletkezik

megízlelni a tiltott gyümölcsöt. Az egyik keresztül mászik a kerítésen, a másik meg őrt áll. A 22-ik kihuzott hagymánál közbe lép a nemezis egy ember személyében, ki nyakon esípi a merész vállalkozókat s a rendőrség elébe állítja őket. Itt töredelmes vallomást tesznek és átkisértetnek a nagy törvényszékhez, mert hát az a 22 fő hagyma egy büntény anyagát képezi, mivel záros helyről s kerítésen át mászva követetett el a lopás. És a falánk ifjak 6 hónapi szabadságvesztéssel lakolnak meg a 22 fő hagymáért.

— **Öngyilkosság.** Szakács Ferencz várhegyi lakatos f. hó 26-án öngyilkossági szándékából „Feketeügy”-be ugrott és megfuladt. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **Meghívó.** A „Kézdivásárhelyi Kereskedő-Ifjak Társulata” felerészben a Kézdi-Vásárhelyt felállítandó „Kossuth” szobor alapja javára, felerészben saját könyvtára gyarapítására Kézdi-Vásárhelyt 1894. június hó 17-én az „Unió” kerti színpadon zártkörű nyári táncszüveget rendez. Személy-jegy 1 frt. Család-jegy 2 frt 50 kr. Kezdeté d. u. 3 órakor.

— **Véres verekedést** rendeztek Altorján szombaton este Inceze Miklós, Dobra András, Bartis József és még 6 más szolgálégy, kik egy a községen áthaladó szekéren levő utasok közt keletkezett dulakodást akartak olykép befejezni, hogy mindkét pártot elpáholják. Dulakodás közben három embert úgy megbieskáztak, hogy a sebesülések halált is idézhettek elő. Ma már az egész vitéz kompánia a helyi kir. törvényszék börtönében gondolkodik a hőstettek következményeiről.

— **Meghívó.** A „Kézdivásárhelyi ev. ref. egyházi dalkör” folyó évi

június 3-án (vasárnap) részben a Budapesten 1896-ban rendezendő kiállításán való részvétel költségeinek fedezésére, részben saját pénztára javára a Nagy Ferencz szeszgyáros ur ligetében (Oroszfalu mellett) kosaras júnialist rendez, belépti díj: családjegy 1 frt 20 kr. személyjegy 50 kr. Az egyesület a tüztöltő zenekar indulója mellett Kovács Mátvás egyleti pénztáros házatól d. u. 2 órakor fog levonulni a rétre.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** felhívja az érdekelt kereskedői körök figyelmét a Milánóban „Guida Ferroviaria” cím alatt megjelent gyűjteményre, melynek czélja az üzleti köröket az olasz vasutak díjszábsái viszonyai iránt tájékoztatni. A mű ára 1.50 lira. Tudatja továbbá a kamara, hogy a kézdivásárhelyi honvéd állomás részére építendő lőtérré vonatkozó árlejtési hirdetményt az érdekeltnek a kamara irodájában megtekinthetik. Az árlejtés Kézdi-Vásárhelyt június hó 10-én fog megtartatni.

Báli selyemszöveteket méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, csikozott, kockázott mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban, postabér és vámmentesen a privát megrendelők lakására szállít: **Henneberg G.** (cs. és klr. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** — Minták postafordulóval küldetnek. — Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1894. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1894. május 1-től.

Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat		
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.55	éjjel 12.46			
Botfalva					11.14	1.00			
Földvár					11.29	1.18			
Magyarós				d. u. 1.10	2.49	este 7.59			
Apáca					3.42				
Köpecz					2.11	4.02			
Agostónfalva				évk. ind.	2.56	4.35			
Alsó-Rákos					3.06	4.47			
Homoród				évk. ind.	3.43	5.15			
Kacsa					3.53	5.21			
Bene				évk. ind.	5.45	regg. 6.47			
Erked					6.14	7.30			
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	este 6.14	10.44	11.41						
Szegesvár (vendéglő)		11.04	d. u. 12.23						
	regg. 9.42	11.39		Budapest	regg. 7.00	este 8.15	regg. 7.25		
Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre évk. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.									
Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.									
Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	délelőtt 10.30	délután 2.45	Brassó	ind. reggel	4.50	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva		4.17	10.43	3.02	Szász-Hermány		5.09	9.09	3.25
Páva-Zabola		4.34	10.56	3.19	Prázmár		5.35	9.33	3.43
Kovácsna		4.45	11.13	3.51	Kökös		5.50	9.46	3.54
Barátos		5.18	11.29	4.16	Uzon		6.07	10.03	4.05
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42	4.35	Kilyén		6.23	10.18	4.17
Eresztvény		5.55	11.59	4.56	Sepsi-Szentgyörgy		6.49	10.46	4.35
Sepsi-Szentgyörgy	d. u. 12.29	6.35	12.29	5.36	Eresztvény		7.16	11.14	4.57
Kilyén		6.45	12.37	5.46	Nagy-Borosnyó		7.37	11.41	5.14
Uzon		7.00	12.50	6.02	Barátos		8.06	12.10	5.35
Kökös		7.14	1.00	6.15	Kovácsna		8.33	12.40	5.55
Prázmár		7.41	1.20	6.42	Páva-Zabola		8.46	12.50	6.06
Szász-Hermány		8.01	1.36	7.02	Imecsfalva		9.01	1.08	6.18
Brassó	évk. ind.	8.19	1.50	7.20	Kézdi-Vásárhely	évk. ind.	9.19	1.26	este 6.32

Kézdi-Vásárhely, ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája